

Dit is Bilgaard

Zo ziet Bilgaard de toekomst

Inhoudsopgave

Wijkplan Bilgaard	3
Bilgaard in vogelvlucht	4
<i>Ontwikkelingen in de wijk</i>	5
Bewoners over Bilgaard	6
<i>Wat spreekt bewoners aan in hun wijk?</i>	6
<i>Wat zien bewoners graag anders en beter?</i>	6
Hoe ziet de nieuwe generatie Bilgaard nu en over 20 jaar?	9
Wat is belangrijk in Bilgaard	11
Wijkplan Bilgaard	12
<i>Hoe is het wijkplan tot stand gekomen?</i>	13
<i>Het wijkplan en het Programma Leeuwarden Oost</i>	13

Wijkplan Bilgaard

Hoe zien de bewoners van Bilgaard hun wijk? Hoe denken ze over het samen wonen, werken en leven in de wijk? Wat zouden ze liever anders zien? En welke plannen hebben ze zelf om hun wijk (nog) beter te maken? Daarover gaat dit wijkplan.

Het wijkplan is gemaakt met de bewoners van de Bilgaard. Op verschillende manieren en op verschillende momenten hebben zij hun wensen, ideeën en plannen voor de wijk gedeeld. Dit plan is een tussenstand. Het laat vooral zien wat de bewoners tot nu toe hebben ingebracht en hoe we daarmee als samenwerkende organisaties in de wijken met hen op de korte en op de lange termijn aan de slag gaan.

Na de zomervakantie gaan we verder met het ophalen van ideeën en het maken van plannen. Maar eigenlijk is het wijkplan nooit af. Het blijft de komende jaren veranderen. Plannen die zijn uitgevoerd, hoeven niet meer in het wijkplan te blijven staan. En er zullen nieuwe ideeën en plannen ontstaan. Het wijkplan is dus een dynamisch document.

Woont u in Bilgaard en wilt u meepraten over het wijkplan? Dan kan. Graag zelfs! Mail naar Leeuwardenoost@leeuwarden.nl. Bellen kan ook: 06 500 501 80 of 06 500 500 20.

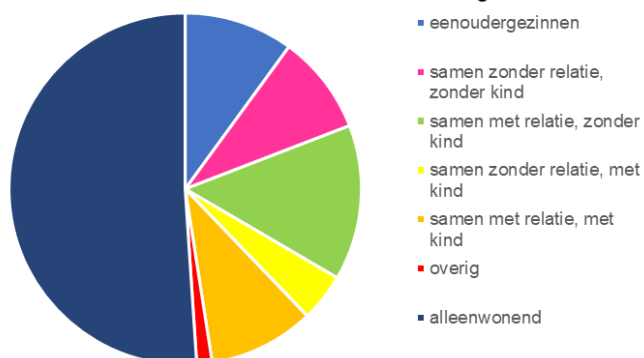
Bilgaard in vogelvlucht

Bilgaard is gebouwd in de jaren '50. De wijk telt ruim zesduizend inwoners (6.110 in 2021). Meer dan de helft van de bewoners is alleenstaand en meer dan een kwart is 65+. De wijk vergrijsst. Ruim 70 procent van de woningen is in bezit van een woningcorporatie, 22 procent is in particuliere handen. De waarde van de huizen ligt onder het Leeuwarder gemiddelde. In 2021 was de gemiddelde waarde van een huis in Bilgaard € 144.000,- en in Leeuwarden als geheel € 186.000,-. Tussen 2005 en 2021 steeg de prijs van een woning in Bilgaard met 25%. Voor Leeuwarden was dit 55%.

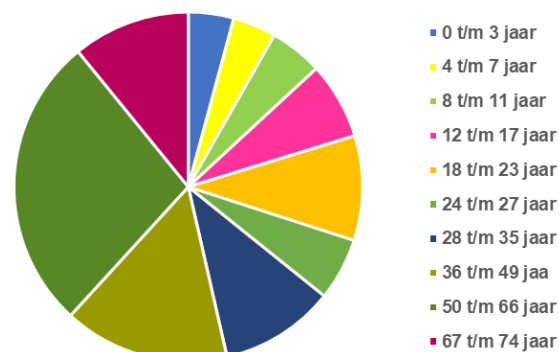
Er is veel armoede in de wijk. Ruim een kwart van de bewoners (26%) kan niet of moeilijk rondkomen. Bilgaard telt relatief veel alleenwonenden en eenoudergezinnen.

De bewoners van Bilgaard

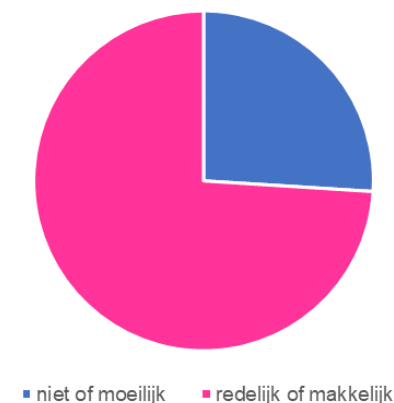
Wie wonen er samen in één huis in Bilgaard?

Hoe oud zijn mensen in Bilgaard?

Kunnen bewoners rondkomen?

Indicator	2011	2017	2019
Binding	7,1	7,1	7,0
Binding mensen	6,1	6,2	7,0
Binding stad	8,3	8,1	8,4
Binding wijk/dorp	6,8	7,1	5,7
Capaciteiten	4,5	4,5	4,7
Gezondheid	5,3	5,3	5,7
Inkomen	2,6	2,2	2,4
Opleiding	5,6	6,0	6,0
Leefomgeving	5,6	5,8	5,4
Fysiek	6,4	5,9	6,6
Sociaal & veilig	5,2	6,5	5,3
Vervuiling & overlast	5,3	5,1	4,3
Meedoen	5,1	4,7	5,2
School & werk	4,9	5,0	5,0
Sociale contacten	5,3	5,9	6,1
Vrije tijd	5,0	3,0	3,0
Vrijwillige inzet	5,2	4,7	6,6

* De gegevens voor de grafieken zijn uit: huishoudens - 2022, leeftijden - 2021, kunnen rondkomen - 2021 en de sociale index - 2019.

Ontwikkelingen in de wijk

Vanuit het programma Leeuwarden Oost gaan de komende jaren diverse partijen samenwerken in de gebiedsgerichte aanpak “Gezinslab Leeuwarden Oost” waaronder de bewonersorganisaties, ervaringsdeskundigen, Amaryllis, Healthy Aging Netwerk Noord-Nederland (HANNN), NHL Stenden Hogeschool, RUG/Campus Fryslan en de Gemeente. Bilgaard doet via de Wijkvereniging Bilgaard mee aan het Gezinslab. Het doel van het Gezinslab is samen met ervaringsdeskundigen de oorzaken van een slechtere gezondheid aan te pakken. De buurtkamers spelen een belangrijke rol in het Gezinslab. Hier kunnen gezinnen terecht met hun vragen over gezondheid. Daarbij gaat het niet alleen om lichamelijke gezondheid. Wijkbewoners kunnen bijvoorbeeld ook hulp krijgen bij schulden en beter omgaan met geld of met vragen over de opvoeding. Een belangrijk uitgangspunt van het Gezinslab is dat er niet over bewoners wordt gepraat met mét bewoners. Wat hebben zij nodig om een positievere gezondheid te ervaren.

Bewoners over Bilgaard

Wat spreekt bewoners aan in hun wijk?

Bilgaard ligt tegen het Leeuwarder Bos. In de top-5 van wat bewoners in hun waarden, staat de groene omgeving met stip op 1. Ook het winkelcentrum wordt gewaardeerd. Bewoners noemen ook het Wijkcentrum als één van de pluspunten van Bilgaard. De ruime opzet van de wijk wordt ook als positief ervaren, een deel van de bewoners voegt hieraan toe dat ze van de rust in Bilgaard houden. De saamhorigheid en gezelligheid in de wijk worden door bewoners zowel genoemd als een positieve kant van Bilgaard als iets waaraan nog gewerkt zou kunnen worden.

Top 5 - wat moet blijven?

1. Veel groen en het Leeuwarder Bos
2. Het winkelcentrum
3. Veel te doen in het wijkcentrum
4. Ruimte en rust
5. De speelkoepel is mooi, hij mag wel iets vaker open.

Wat zien bewoners graag anders en beter?

Bewoners in Bilgaard maken zich zorgen over (energie)armoede en hoe ze moeten rondkomen. Er zou volgens hen meer aandacht mogen zijn voor de leefomstandigheden van wijkbewoners. Dit geldt bijvoorbeeld voor bewoners die een woning hebben gekocht van de woningcorporatie, maar die onvoldoende geld hebben voor onderhoud. Kunnen zij – tegen een eigen bijdrage – niet mee in het onderhoud van de corporaties? Die kunnen het door de massa vast goedkoper laten doen dan particulieren.

Ook zien wijkbewoners veel eenzaamheid in de wijk, zowel onder ouderen als onder (alleenstaande) moeders. Bewoners kijken onvoldoende naar elkaar om en er is te weinig te doen in de wijk, zowel voor jongeren als volwassenen. Er is veel steun voor het idee in de boxen onderin de 7-hoog flats aan de Kei diverse activiteiten en kleine bedrijvigheid te organiseren voor jong en oud. Ook omdat oud en jong nu niet altijd goed samengaan in de wijk. Er wordt gedacht aan cursussen, activiteiten op gebied van kunst en cultuur, spelletjes, maar bijvoorbeeld ook aan een buurtkapper, nagelstudio en voor- en naschoolse opvang. Voor kinderen wordt een grote speeltuin gemist, met bankjes en afgesloten voor verkeer. De huidige speeltuinen zijn niet meegegroeid met de leeftijd van de kinderen in de wijk. Er is te weinig voor de oudere kinderen.

Leeuwarder Bos

Bewoners houden van het Leeuwarder Bos. Ze willen dit graag meer bij de wijk betrekken, ook om ontmoeten en activiteiten mogelijk te maken. Het oostelijke deel van het bos zou toegankelijker kunnen worden gemaakt, met verharde paden, zodat ook ouderen er beter uit de voeten kunnen. Ook een fietscrossveldje voor jongeren wordt genoemd. Betrek jongeren ook bij het bosbeheer, richt een vlinderclub op – er is al een heel actieve vlinderman in de wijk - of een vogelwerkgroep. In het bos kunnen jongeren ook ruimte krijgen om legaal een vuurtje te stoken, in samenwerking met de brandweer. Leg een strandje aan voor ouders met jonge kinderen, organiseer een wijkfestival.

Gebruik het bos om dingen echt anders te doen en andere dingen te doen, er zijn ideeën genoeg. Ga kijken bij voorbeelden in andere steden als inspiratie en om (jonge) bewoners te betrekken. Zoals het Westerpark in Amsterdam waar bewoners samen met culturele instellingen en ondernemers van alles ontwikkelen. De wijkvereniging ziet mogelijkheden om een eerste stap te zetten.

Jongeren

Er is grote behoefte aan een eigen ruimte voor jongeren, waar zij dagelijks terecht kunnen voor activiteiten, maar ook om hun verhaal kwijt te kunnen. Jongeren en hun problemen worden onvoldoende gehoord en gezien. Daardoor kunnen problemen escaleren en zelfs tot gedwongen uithuisplaatsingen leiden. Daar wordt geen enkele jongere beter van. Ouderen ervaren in Bilgaard veel overlast van jongeren. Jongeren voelen zich opgejaagd door de politie. Ze willen geen overlast veroorzaken, maar hebben geen plek om samen te komen.

Er zijn verschillende ideeën over een geschikte locatie: parkeerplaats Havanklaan wordt genoemd, maar er zijn ook bewoners die voorkeur hebben voor een locatie in het hart van de wijk, bijvoorbeeld in het winkelcentrum. Dat zou ook helpen om hier weer meer een kloppend hart van de wijk van te maken. Het winkelcentrum is sinds de brand en de nieuwbouw niet meer het ontmoetingspunt dat het was. Bewoners klagen over jongeren die er fietsen en ouderen die er met scootmobiel doorheen racen.

Perspectief

Veel ouders missen de vaardigheden (taal, kennis) om hun kinderen goed te begeleiden en ondersteunen in hun (school)ontwikkeling. Corona heeft dit probleem heel zichtbaar gemaakt in de wijk. Ouders zijn van goede wil, ze willen de cirkel van armoede en laag opgeleid zijn doorbreken. Maar ze weten niet altijd waar ze terecht kunnen voor ondersteuning. Informatie in de talen van de landen van herkomst over bijvoorbeeld Nederlandse les en andere vaardigheidstrainingen helpt. Ook huiswerkbegeleiding wordt als oplossing genoemd. Daarnaast hebben met name (alleenstaande) moeders behoefte aan een plek waar ze ervaringen kunnen uitwisselen.

(Verkeers)veiligheid

Verkeersveiligheid is een onderwerp dat leeft in de wijk. Bewoners zien veel onveilige situaties en locaties. De Brandemeer is een racebaan, waar recent ook een aantal ernstige ongelukken is gebeurd. De achteruit uitparkerende auto's maken het niet veiliger. Het kruispunt Keidam-Brandemeer wordt als gevaarlijk en onoverzichtelijk ervaren. Sommige bewoners mijden het kruispunt en rijden om. De bewoners vinden het erg jammer dat er nog maar 1 buslijn is in Bilgaard.

Ook de veiligheid in het algemeen verdient aandacht. Er wordt volgens bewoners veel gedeald in de wijk en er zijn veel bewoners met een verslaving. Een deel wil meer en beter toezicht, een deel hoopt dat bewoners met een alcohol- en/of drugsprobleem betere hulp en ondersteuning krijgen. Vooral in de hoge flats is er veel sprake van (stank)overlast door onaangepast gedrag. Een deel van de bewoners voelt zich hierdoor minder gezond. Zij slapen slechter en ze voelen zich niet prettig in hun eigen woonomgeving. Overlast door zwerfafval wordt in de hele wijk als ernstig en hardnekkig probleem ervaren. Het tast de leefomgeving aan, niet in de laatste plaats doordat het leidt tot overlast door muizen en ander ongedierte.

Wonen

De verhuur van kamers wordt als probleem ervaren. Studenten veroorzaken overlast en er is weinig ruimte voor starters, terwijl de wijk daar volgens bewoners wel behoefte aan heeft. Er zouden meer woningen beschikbaar moeten komen voor jonge gezinnen en jonge stellen, ook om ervoor te zorgen dat er een school en kinderopvang blijven in de wijk. Er moet een stokje worden gestoken voor huisjesmelkers die woningen opkopen om ze per kamer aan studenten te verhuren. Een deel van de flats is bijna afgeschreven. De bewoners hopen dat hiervoor laagbouw in de plaats komt. Voor nieuwe bewoners,

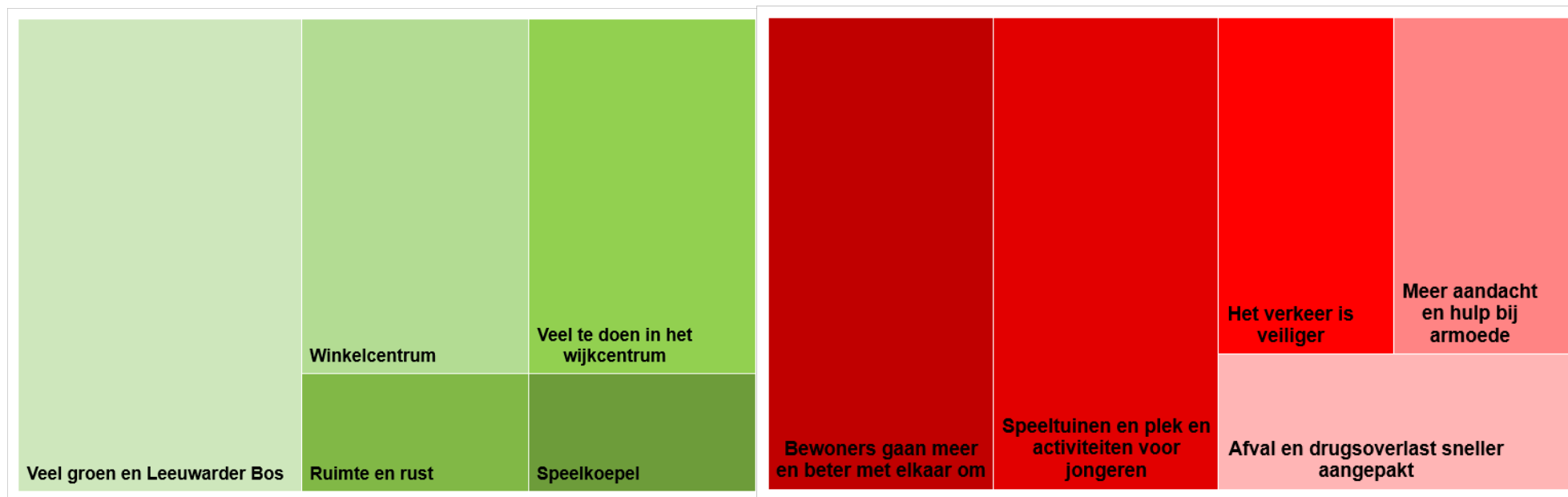
maar ook voor jonge gezinnen die nu in een flat wonen en graag naar een laagbouwwooning willen doorstromen. Meer contact tussen studenten en andere bewoners kan het wederzijds begrip vergroten en de overlast door studenten beperken.

Communicatie en elkaar kennen

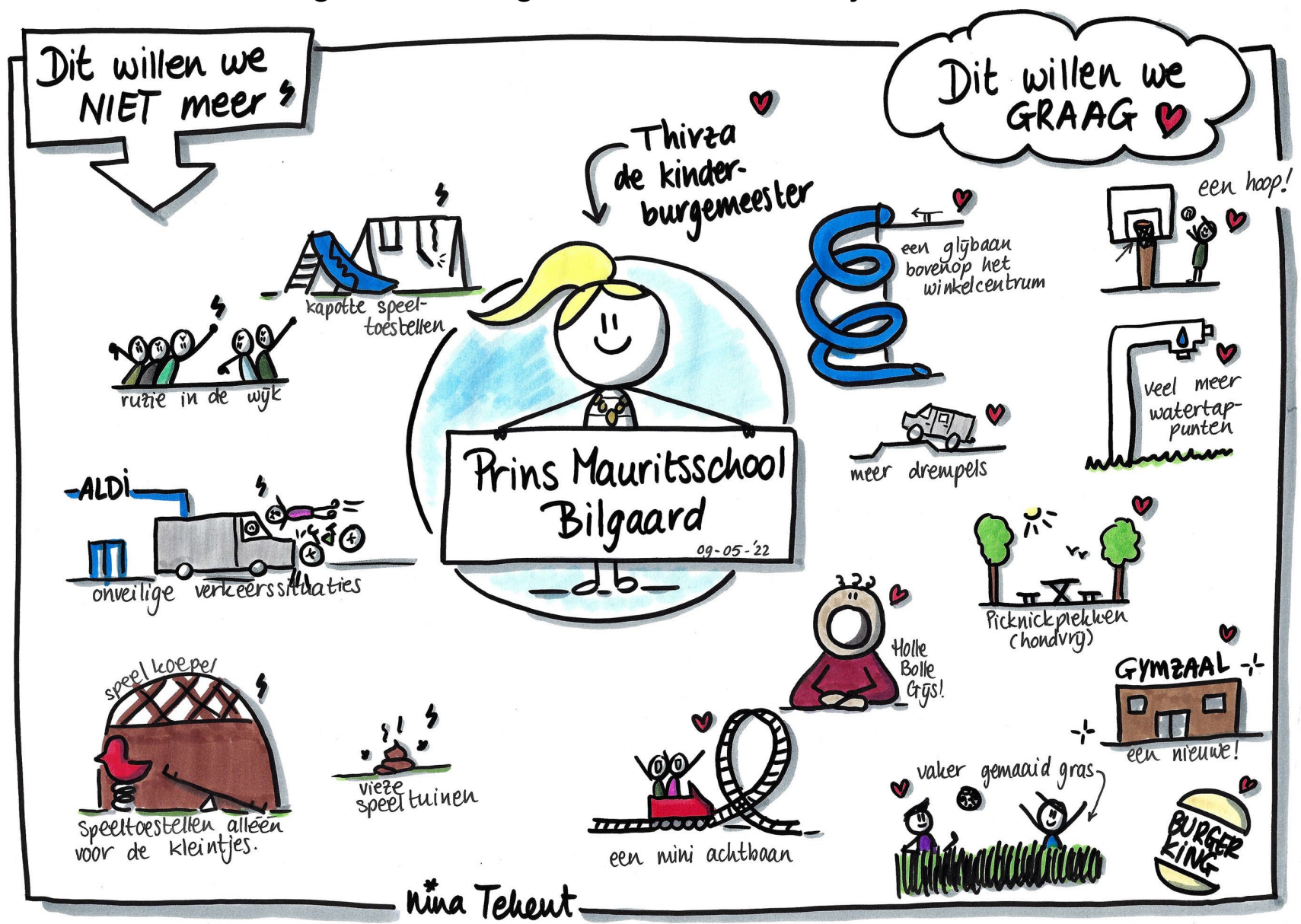
Binnen Bilgaard weten besturen van de verschillende organisaties elkaar goed te vinden. Een goed voorbeeld hiervan is Bruisend Bilgaard, het jaarlijkse buurtfeest waaraan alle (vrijwilligers)organisaties samenwerken om iedereen in de buurt erbij te betrekken. Een deel van de bewoners en leden van het wijkpanel en de wijkvereniging ziet dat organisaties en initiatiefnemers van binnen en buiten de wijk elkaar nog niet altijd zo goed weten te vinden en dat zij soms niet op de hoogte zijn van elkaars activiteiten. Zo mist het wijkpanel een verbinding tussen Leeuwarden Oost en de nieuwbouwprojecten in de wijk. Ook hier kunnen projecten elkaar versterken.

Top 5 - wat kan beter?

1. Bewoners gaan meer en beter met elkaar om
2. Voor jonge kinderen zijn er speeltuinen, voor jongeren is er een plek en activiteiten
3. Het verkeer is veiliger
4. Meer aandacht en hulp voor mensen in armoede
5. Afval en drugsoverlast worden sneller aangepakt.

Hoe ziet de nieuwe generatie Bilgaard nu en over 20 jaar?

Op 9 mei was kinderburgemeester Thirza Huitema te gast op de Prins Mauritschool. Zij ging met leerlingen van groep 8 in gesprek over wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van Bilgaard. Wat zou er volgens hen beter kunnen en wat missen ze? Maar vooral wat zouden zij wél graag zien in de wijk? Ook als ze daar vrijuit over zouden mogen dromen?

De wensen van de kinderen komen deels overeen met die van de volwassenen in Bilgaard. Ook voor de kinderen is verkeersveiligheid een belangrijk onderwerp. Het kruispunt Brandemeer-Keidam-Luchtenrek is ook voor fietsers en voetgangers onveilig. Auto's geven lang niet altijd voorrang en ze rijden hard, doordat de straten zo lang en recht zijn. Meer verkeersdrempels zou volgens de leerlingen kunnen helpen.

De leerlingen merken ook dat samen wonen in Bilgaard niet altijd goed gaat. Daarnaast vinden ze dat er te weinig te doen is voor oudere kinderen. De speeltuintjes en de speelkoepel zijn vooral kleine kinderen. Zij worden er wel vaak heen gestuurd, maar ze vinden het saai. In de speeltuintjes op het Doesburgplein en het Rietveldplein zijn veel speeltoestellen stuk. Het is er ook niet fijn spelen. Het is er vies en kinderen maken veel ruzie. Aan de Gealanden is een veldje waar je kunt spelen. Maar het gras staat hier vaak te hoog om te kunnen voetballen en er is maar één basketbal hoop. Met twee hoops kun je ook een partijtje spelen. Op sommige speelplekken hangen ook veel oudere kinderen, er ligt dan ook vaak veel troep zoals blikjes en flesjes. Op andere plaatsen staan geparkeerde auto's in de weg.

De leerlingen zouden graag meer plekken hebben waar ze elkaar kunnen ontmoeten en samen kunnen spelen, met leuke speeltoestellen en bijvoorbeeld een picknicktafel. Ook watertappunten zouden handig zijn. Ook mag er van hen wel wat meer kunst in de wijk, bijvoorbeeld meer mooie graffiti of een heel groot schilderij in het winkelcentrum. En een heel grote glijbaan in het winkelcentrum, kunnen zij spelen terwijl hun ouders boodschappen doen.

Wat is belangrijk in Bilgaard

Bilgaard heeft een actief wijkpanel en een actieve wijkvereniging, die goed samenwerken. In het wijkcentrum en de wijkkoepel komt alles samen. Het is de thuisbasis voor de vele clubs en verenigingen die actief zijn in Bilgaard, waaronder twee koren, een theatergroep, een bridgeclub, een schaakclub en twee leesgroepen. Voor kinderen en jongeren worden er diverse activiteiten georganiseerd in het wijkcentrum. Ook worden er veel cursussen gegeven, waaronder Nederlandse les, en er zijn verschillende bewegingsactiviteiten. Bewoners maken veel gebruik van het wijkcentrum, al weten nog niet alle groepen bewoners het even goed te vinden.

Bilgaard heeft een actieve wijkvereniging. Zij heeft sinds kort een eigen wijkrestaurant waar bewoners tegen een klein bedrag een drie gangen diner kunnen krijgen. In de keuken wordt gezond gekookt met groenten uit de moestuin van het wijkcentrum. Studenten die bij het wijkleerbedrijf de opleiding Fastservice volgen, helpen bij de bereiding en het bedienen van de gasten. Na de zomer gaat de wijkvereniging van start met een kinderrestaurant. Ook het wijkbedrijf is onderdeel van de wijkvereniging. Het wijkbedrijf organiseert onder meer het Repair Café, het doet kleinschalig groenonderhoud en stuurt het buurtpreventieteam aan.

Ook het succesvolle zakgeldproject wordt georganiseerd vanuit het wijkcentrum. Verder is in de buurtkamer elke dag van de week een social werker van Amaryllis aanwezig die bewoners kan ondersteunen bij grote en kleine hulpvragen. Daarnaast houden verschillende organisaties spreekuur in de buurtkamer, zoals het vrijwilligerswerk van Amaryllis, Humanitas (thuisadministratie) en Miep Huishoudservice. En ook de wijkagent houdt spreekuur in het wijkcentrum.

Onder de noemer Lab Noord werken de gemeente, wijkvereniging Bilgaard, het Sociaal wijkteam Noord, Zorgorganisatie Palet en De Friesland samen aan betere dienstverlening en zorg dicht bij de bewoners. De behoeften, maar vooral ook de mogelijkheden van wijkbewoners staan centraal in Lab Noord. De samenwerking heeft Bilgaard al veel opgeleverd. Zo zijn veel projecten en activiteiten in het wijkcentrum door Lab Noord tot stand gekomen. Samen met het Rode Kruis en de scholen verzorgt de wijkvereniging ontbijttassen voor kinderen die anders zonder ontbijt de dag moeten beginnen.

Wijkplan Bilgaard

Wat moet blijven • Het groen en Leeuwarder Bos • winkelcentrum • wijkcentrum • ruimte en rust • speelkoepel	Wat beter kan • Beter omgaan met elkaar • plek en activiteiten voor jongeren / speelplekken voor kinderen • speeltuinen en plek en activiteiten voor jongeren • verkeer is veiliger • aanpak overlast (zwerfafval, drugs)
Korte termijn • Drinkwatertappen bij de speelplekken • Speeltuinen zijn heel en schoon • Hulp bij armoede in wijkcentrum en Bus op Oost • Meer informatie over activiteiten voor jongeren • Samen activiteiten organiseren onder in de flats aan De Kei	Lange termijn • Samenwerken om onderhoud van koopwoningen betaalbaarder te maken • Nieuwe wegen naar werk • Een betere verkeersveiligheid • Meer dingen doen en organiseren in het Leeuwarder Bos Programma Leeuwarden Oost • Leren: - Rijke schooldag: meer uren, meer activiteiten - Soepele overgang basisschool – voortgezet onderwijs (onder meer met huiswerkbegeleiding) - Ouders kunnen rolmodel zijn • Werken: - Wijkleerbedrijf bieden meer mogelijkheden voor opstap naar werk - De buitendienst van de gemeente biedt meer mensen baangarantie - Opleidingstrajecten en stageplekken met baanmatching - Kansrijke beroepen zijn zichtbaar in de wijk • Wonen: - Verduurzamen particulieren woningen en vergroenen omgeving - Zwerfafval aanpakken met circulariteit - Een team van professionals die problemen in de wijk sneller kunnen aanpakken. - Werken aan sociale en fysieke samenhang tussen de wijken in Leeuwarden Oost . • Gezondheid: - Gezinnen die vastlopen beter helpen, samen met ervaringsdeskundigen - Kunst in je buurt (samen cultuur maken om welzijn te vergroten) - Schulden beperken en sneller aanpakken - Sport en bewegen mogelijk maken en stimuleren

Hoe is het wijkplan tot stand gekomen?

Bewoners hebben op verschillende manieren meegedacht en meegepraat over dit wijkplan. Er is een koffietafel georganiseerd, de opbouwwerkers van Amaryllis zijn op verschillende plekken in de wijk in gesprek gegaan met bewoners. Bewoners konden hun zorgen en wensen op een kaartje invullen. En er is een online enquête geweest. In totaal hebben zo ruim 130 bewoners ideeën ingebracht. Daarnaast is de kinderburgemeester in gesprek gegaan met de leerlingen van groep 8 van de Mauritschool. Met al deze informatie is een eerste concept gemaakt van het wijkplan met een top 5 van wat bewoners waarderen en een top 5 van wat zij zouden willen veranderen.

Over dit concept zijn bewoners met elkaar in gesprek gegaan tijdens een informatieavond. Wat er tijdens die avond is gezegd, is verwerkt in deze tussenstand. Een aantal concrete plannen is samengebracht in het schema op de vorige pagina. Sommige kunnen snel worden uitgevoerd. Andere plannen vragen meer tijd en geld. Dat een idee in het schema staat, is geen garantie dat het wordt uitgevoerd. Maar we gaan het samen wel proberen. Daarover blijven we met bewoners in gesprek.

De eerste resultaten hebben we voor de zomer gedeeld om na te gaan of bewoners zich erin herkenden. Na de zomer volgde een eerste tussenstand die gedeeld is met de betrokkenen. Vervolgens is nog met groepen gesproken die eerder niet aan bod waren gekomen. Dit mondt uiteindelijk uit in wijkplannen die de focus hebben op de eerstkomende jaren. Wijkplannen zijn niet statisch en blijven altijd in ontwikkeling.

Leerlingen van vijf basisscholen hebben verder samen met de kinderburgemeester een droomtekening van hun wijk gemaakt. Die tekening heeft ook een plek gekregen in de wijkplannen. Met JINC werken we de ideeën op school verder uit.

We bekijken in de komende periode samen met bewoners hoe we verder gaan met de acties uit de wijkplannen.

Het wijkplan en het Programma Leeuwarden Oost

Meer dan vijftig organisaties werken samen in het Programma Leeuwarden Oost. Zij hebben allemaal hun handtekening gezet onder de ambitie om de verschillen in opleiden, inkomen, werk, wonen en gezondheid tussen vijf wijken in Leeuwarden Oost en de rest van Leeuwarden te verkleinen. Bilgaard is een van deze wijken, naast Oud-Oost, Heechterp-Schieringen, de Vrijheidswijk en Camminghaburen.

Het Programma Leeuwarden Oost werkt aan grote veranderingen. Dit zijn veranderingen waarvoor veel partners moeten samenwerken en die een andere manier van werken vragen. Het zijn ook vaak veranderingen die vernieuwing vragen en die in heel Leeuwarden Oost worden uitgevoerd. In het wijkplan wordt meer ingezoomd op de wijk zelf. Wat willen en kunnen de bewoners zelf oppakken en welke ideeën, wensen en behoeften hebben zij? Sommige plannen van bewoners kunnen door ze op een andere manier uit te voeren een plek krijgen in het Programma Leeuwarden Oost.